

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Stanisław Jarosz

Warszawa, dnia 29 stycznia 2010 r.

Pan
Aleksander Grad
Minister Skarbu Państwa

KGP-410-14-1/2009

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli² przeprowadziła w Ministerstwie Skarbu Państwa (dalej: MSP) kontrolę prywatyzacji i nadzoru nad procesami restrukturyzacji w sektorze poligrafii w okresie od 2005 r. do końca I półrocza 2009 r., z uwzględnieniem zagadnień z okresu wcześniejszego, mających istotny wpływ na tematykę objętą kontrolą, a także zdarzeń występujących do dnia zakończenia czynności kontrolnych.

W związku z ustaleniami przedstawionymi w protokole kontroli, podpisanym w dniu 9 grudnia 2009 r. oraz ustaleniami kontroli przeprowadzonych w tym samym obszarze w 5 spółkach³ z udziałem Skarbu Państwa (dalej: SP), Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Panu Ministrowi niniejsze wystąpienie.

1. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia zarówno sprawowany nadzór właścicielski Ministra SP nad podmiotami sektora poligrafii, w tym w zakresie wymaganej restrukturyzacji, jak i działania prywatyzacyjne prowadzone przez Ministra wobec tych podmiotów w okresie objętym kontrolą. NIK dostrzega wprawdzie poprawę – od 2008 r. – w zakresie działań nadzorczych, uznaje jednak te działania za dalece spóźnione. Kolejni ministrowie SP

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.

² Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji.

³ W tym w 3 jednoosobowych spółkach Skarbu Państwa: Białostockich Zakładach Graficznych SA w Białymstoku, Poznańskich Zakładach Graficznych SA w Poznaniu, Zakładach Graficznych „Dom Słowa Polskiego” SA w Warszawie oraz 2 spółkach z mniejszościowym udziałem Skarbu Państwa: Drukarni Narodowej SA w Krakowie i Rzeszowskich Zakładach Graficznych SA w Miłocinie k. Rzeszowa.

nie reagowali na bierność organów zarządzających podmiotami sektora w zakresie podejmowania niezbędnych działań restrukturyzacyjnych, służących sprostaniu wymaganiom konkurencyjnego rynku. Konsekwencją tych zaniechań jest nieprzygotowanie nadzorowanych przez Ministra SP podmiotów do planowanej prywatyzacji. NIK zwraca uwagę, że nie powiodła się żadna z wielokrotnie prowadzonych od 2006 r. prób prywatyzacji spółek sektora poligrafii czy też zbycia akcji/udziałów spółek, w których SP posiadał pakiet mniejszościowy. Jedyna przeprowadzona w okresie objętym kontrolą prywatyzacja – Drukarni Narodowej SA (dalej: DN SA) – mogła przynieść wielokrotnie wyższe wpływy budżetowe, o ile została by poprzedzona restrukturyzacją majątkową (przeniesieniem produkcji poza centrum miasta i zbyciem dotychczasowej siedziby). Sytuacja ekonomiczno-finansowa wszystkich skontrolowanych podmiotów systematycznie pogarszała się, a stwierdzone w toku kontroli w Rzeszowskich Zakładach Graficznych SA (dalej: RZG SA) oraz Zakładach Graficznych „Dom Słowa Polskiego” SA (dalej: ZG DSP SA) przypadki działań niegospodarnych i nielegalnych – wyprzedzania ich majątku – wobec braku jakiegokolwiek reakcji Ministra SP, powodowały dodatkowe obniżanie się wartości rynkowej tych spółek oraz zagrożenie ich dalszego funkcjonowania. W okresie objętym kontrolą w stan likwidacji bądź upadłości postawiono dwie⁴ z dziesięciu spółek, w których prawa z akcji/udziałów wykonywał Minister SP, zaś co najmniej czterem kolejnym⁵ grozi upadłość lub likwidacja. Tylko jedna z nadzorowanych przez Ministra SP spółek – Olsztyńskie Zakłady Graficzne SA (dalej: OZG SA) osiągała systematycznie zyski. W pozostałych podmiotach sporadycznie osiągane zyski były najczęściej efektem działań nadzwyczajnych – zbywania nieruchomości należących do tych podmiotów lub umarzania ich długów.

2. Nadzór właścicielski Ministra SP nad podmiotami sektora poligrafii sprawowany był nierzetelnie i niezgodnie z obowiązującymi w MSP procedurami. Nie realizowano istotnej części zadań określonych w *Zasadach nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa oraz innymi państwowymi osobami prawnymi*⁶ oraz wymagań określonych w *Zarządzeniu nr 12 Ministra Skarbu Państwa z dnia 13 marca 2005 r. w sprawie zasad postępowania przy wykonywaniu czynności nadzorczych przez komórki organizacyjne Ministerstwa Skarbu Państwa realizujące zadania Ministra Skarbu Państwa związane ze sprawowa-*

⁴ Zakłady Graficzne im. KEN w Brzozie – upadłość w dniu 8 sierpnia 2007 r., Cieszyńska Drukarnia Wydawnicza Sp. z o.o. – uchwała ZWZ z dnia 11 sierpnia 2009 r. o rozwiązaniu spółki po przeprowadzeniu jej likwidacji.

⁵ Dotyczy to Zakładów Graficznych „Dom Słowa Polskiego” SA, Drukarni Poznańskiej Sp. z o.o., Poznańskich Zakładów Graficznych SA, Wojskowej Drukarni w Łodzi Sp. z o.o.

⁶ Weszły w życie w dniu 19 października 2005 r. mocą Zarządzenia Ministra SP Nr 41 z dnia 19 października 2005 r., zastąpiły obowiązujące do tej pory Zasady nadzoru właścicielskiego z dnia 19 kwietnia 2004 r.

niem nadzoru właścicielskiego⁷, bądź też realizowano je w stopniu niewystarczającym do prawidłowego sprawowania nadzoru właścicielskiego. W ocenie NIK, zaniechania dotyczą wszystkich szczebli zarządzania, poczynając od zespołu/wydziału nadzoru, poprzez kierownictwo departamentu nadzoru⁸ do kierownictwa MSP włącznie. Wydziały nadzoru nie ustalały parametrów ekonomicznych do osiągnięcia przez nadzorowane spółki, docelowych wyników ekonomiczno-finansowych oraz konkretnych zadań do wykonania przez zarządy spółek poligraficznych. Departamenty nadzoru nie organizowały cyklicznych branżowych spotkań z członkami zarządów spółek oraz reprezentantami SP w radach nadzorczych celem przedstawienia głównych założeń polityki właścicielskiej, nie opracowywały również kwartalnych syntetycznych zbiorczych informacji dotyczących sytuacji w nadzorowanych podmiotach sektora poligrafii, a Kierownictwo MSP nie egzekwowało wykonania i przedstawienia tych informacji. Szkolenie dla członków rad nadzorczych delegowanych przez Ministra SP mające na celu uzupełnienie wiedzy i podniesienie kwalifikacji w zakresie funkcjonowania spółek zostało przeprowadzone tylko raz – w 2005 r., chociaż powinno być organizowane przez departament nadzorujący corocznie.

W ostatnim czasie Minister Skarbu Państwa podjął działania⁹ mające na celu szczegółową analizę zarządzeń dotyczących *Zasad nadzoru* „w celu dostosowania ich do aktualnej struktury organizacyjnej MSP oraz pod kątem możliwości ich stosowania w praktyce i zgodności z przepisami *Kodeksu spółek handlowych*”¹⁰. Poszukiwanie możliwości usprawnienia realizacji *Zasad nadzoru* jest w pełni uzasadnione, jednakże skoncentrowanie się w tych analizach na dostosowaniu *Zasad nadzoru* do aktualnej struktury organizacyjnej ministerstwa może skutkować brakiem poprawy sprawowanego nadzoru i prowadzić do usankcjonowania istniejącej negatywnej sytuacji, polegającej na odstępowaniu od realizacji faktycznych czynności nadzorczych wymaganych przez te *Zasady*. W ocenie NIK, to struktura organizacyjna MSP powinna być ukształtowana w sposób służący jak najlepszej realizacji zadań nadzorczych. NIK zwraca również uwagę, że nieprawidłowy nadzór właścicielski Ministra SP nad podmiotami sektora poligrafii był konsekwencją nierzetelnej realizacji tych zadań określonych w *Zasadach nadzoru*, których zgodność z *ksh* nie budziła wątpliwości urzędników

⁷ Zwanych dalej łącznie *Zasadami nadzoru*.

⁸ W okresie objętym kontrolą podmioty sektora poligrafii nadzorowały następujące departamenty MSP: od 28 czerwca 2002 r. do 17 maja 2006 r. Departament Nadzoru Właścicielskiego II, od 18 maja 2006 r. do 18 grudnia 2006 r. Departament Nadzoru Właścicielskiego i Prywatyzacji III, od 19 grudnia 2006 r. do dnia zakończenia kontroli Departament Nadzoru Właścicielskiego i Prywatyzacji V. Spółki w upadłości oraz spółki z udziałem SP niższym niż 10% znajdowały się w nadzorze Departamentu Spółek w Upadłości, Likwidacji i Pakietów Mniejszościowych (od dnia 13 lutego 2009 r. Departament Nieruchomości, Instytucji Państwowych i Pakietów Mniejszościowych).

⁹ Polecenie służbowe znak: DKiMNSP-AM-090-5/09 (MSP/DKiMNSP/2651/09) z 2 listopada 2009 r.

¹⁰ *Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych* (dalej: *ksh*). Dz.U. Nr 94, poz. 1037 ze zm.

MSP, a *ksh* w tym obszarze nie uległ istotnym zmianom. Dotyczy to w szczególności zadań przypisanych właściwym wydziałom w zakresie monitorowania sytuacji ekonomiczno-finansowej nadzorowanych spółek, analizowania wniosków i dokumentów przekładanych przez spółki, przygotowania na ich podstawie opinii, w tym w sprawach należących do kompetencji walnych zgromadzeń, opracowania projektów uchwał Walnego Zgromadzenia lub Zgromadzenia Wspólników (WZ/ZW) w jednoosobowych spółkach Skarbu Państwa oraz instrukcji ze stanowiskiem Ministra SP w sprawie sposobu głosowania reprezentanta SP na WZ/ZW spółek z częściowym udziałem SP, a także nadzorowania i monitorowania restrukturyzacji przedsiębiorstw i spółek.

2.1. Z ustaleń kontroli wynika, że prowadzone przez wydziały nadzoru monitorowanie i analiza wyników ekonomiczno-finansowych nadzorowanych podmiotów sektora poligrafii nie skutkowało opracowywaniem i przekazywaniem kierownictwu departamentu sygnałów o pogarszającej się sytuacji ekonomicznej, czy też istotnych nieprawidłowościach w działalności, nadzorowanych jednostek i konieczności podjęcia pilnych działań naprawczych. Departamenty nadzoru nie wykryły przypadków wyprowadzania znacznego majątku z nadzorowanych podmiotów, chociaż dokonanie takich ustaleń było możliwe poprzez analizę otrzymywanych od nich dokumentów. Wymagało to jednak wiedzy o działalności podmiotów w okresach wcześniejszych. Wystarczającym źródłem takiej wiedzy były sprawozdania finansowe i sprawozdania zarządów przesyłane corocznie do MSP, a także plany/strategie rozwoju.

Jako przykład bierności MSP NIK wskazuje wyprowadzenie przez współwłaściciela RZG SA majątku tej spółki przy braku reakcji departamentów nadzoru. W 2001 r., za zgodą MSP, zobowiązania z zawartej w 2000 r. umowy prywatyzacyjnej przejął Ryszard Podkulski, który odkupił pakiet 54,55% akcji wcześniej należących do pierwotnego inwestora. Po dwukrotnej emisji nowych akcji i objęciu ich przez Ryszarda Podkulskiego (w 2002 i 2004 roku), udział SP w kapitale zakładowym RZG SA obniżył się z 45,45% do 27,56% w 2002 r., a następnie do 19,77% w 2004 r. NIK zwraca uwagę, że urzędnicy Ministerstwa otrzymali w czterech skargach¹¹, które wpłynęły do MSP pomiędzy 24 listopada 2005 r. a 15 marca 2007 r.,

¹¹ Skarga pracownika RZG SA [...] Wyłączono dane osobowe. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.), zwanej dalej *uodip*. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie osoby fizycznej. skierowana w dniu 24 listopada 2005 r. do Ministra SP Andrzeja Mikosza, pismo [...] Wyłączono dane osobowe. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip*. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie osoby fizycznej. do Wydziału Skarg i Wniosków NIK z dnia 7 lipca 2006 r. (do wiadomości MSP), pismo [...] Wyłączono dane osobowe. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip*. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie osoby fizycznej. do Ministra Sprawiedliwości Zbigniewa Ziobro z dnia 14 czerwca 2006 r. (do wiadomości MSP, w dniu 13 września 2006 r. otrzymał je p.o. Dyrektora Departamentu Nadzoru Właścicielskiego i Prywatyzacji III Michał Lehmann), pismo [...] Wyłączono dane osobowe. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip*. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie osoby fizycznej, dziennikarza dzien-

sygnały o istotnych nieprawidłowościach i wyprowadzaniu majątku z RZG SA. Sygnały te nie spowodowały jednak podjęcia przez MSP działań zmierzających do pełnego wyjaśnienia poruszanych w skargach spraw i wystąpienia do właściwych organów o ochronę interesów SP.

Nadzorujący RZG SA Departament Nadzoru Właścicielskiego II (dalej: DNW II) nie zareagował na wyprowadzenie z RZG SA w latach 2004-2005 majątku szacowanego przez NIK na kwotę 27 814,5 tys. zł, w następstwie nieekwiwalentnego przeniesienia własności nieruchomości należących do RZG SA do spółki zależnej (Grafika Sp. z o.o.) – przeniesienie to nastąpiło za zgodą MSP – oraz podziału tej spółki. Najistotniejszą częścią majątku przedsiębiorstwa państwowego Rzeszowskie Zakłady Graficzne wniesionego w 2000 r. do spółki RZG SA były nieruchomości, w skład których wchodziły użytkowane wieczyste grunty o powierzchni 13 673 m², w tym nieruchomość o pow. 10 764 m² zabudowana budynkami i budowlami o łącznej powierzchni użytkowej 12 451,8 m², usytuowana w centralnej strefie Rzeszowa, przy głównej ulicy, w otoczeniu terenów handlowo-usługowych, administracyjnych i mieszkalnych. W *Programie Gospodarczym RZG SA na lata 2002-2003* zakładano, że w wyniku planowanej działalności inwestycyjnej nastąpi wzrost wartości ww. nieruchomości z 7 000 tys. zł do 30 502 tys. zł. Zamierzenia inwestycyjne wymagały, zdaniem autorów ww. *Programu*, nakładów inwestycyjnych w wysokości 9 000,5 tys. zł (dodatkowo, ok. 1 000 tys. zł na wyposażenie). Plany RZG SA zostały zrealizowane i po poniesieniu nakładów inwestycyjnych w kwocie 10 000 tys. zł obiekty zostały oddane do użytku z kilkumiesięcznym (w stosunku do planowanego na koniec 2002 r. terminu) opóźnieniem. Obiekty te wydzierżawione zostały, na podstawie zawartej na 9 lat i 11 miesięcy umowy, przez Ryszarda Podkulskiego, większościowego akcjonariusza RZG SA, za kwotę 1 300 tys. zł netto rocznie. W listopadzie 2004 r. Zarząd RZG SA (od sierpnia 2004 r. Prezesem jednoosobowego Zarządu RZG SA jest Marcin Biedroń) wniósł aportem opisywaną nieruchomość do utworzonej w tym celu spółki zależnej, w której RZG SA objęły 100% udziałów – Grafika Sp. z o.o. O ile reprezentant SP na Walnym Zgromadzeniu był przeciwny utworzeniu spółki zależnej, to głosował za wniesieniem do niej aportem rzeczowym omawianej nieruchomości za udziały o wartości wynikającej z przedstawionej przez Zarząd RZG SA wyceny, tj. 8 385 tys. zł. Sprzeciw MSP wzbudziła jedynie wcześniejsza propozycja Zarządu RZG SA wniesienia tego aportu za udziały o wartości 8 000 tys. zł (wartość bilansowa nieruchomości wynosiła 8 049,6 tys. zł). W ocenie NIK, DNW II uznając wniesienie nieruchomości do spół-

nika „Nowiny” z dnia 15 marca 2007 r. do Rzecznika Prasowego MSP (pismo przekazano Dyrektorowi Departamentu Nadzoru Właścicielskiego i Prywatyzacji V Annie Mańk oraz Dyrektorowi Departamentu Kontroli i Audytu Wewnętrznego Andrzejowi Pawłowskiemu).

ki Grafika Sp. z o.o. za całkowicie uzasadnione i rekomendując zgłoszenie wniosku o zmianę projektu uchwały NWZ RZG SA, tak by kwota podwyższenia kapitału zakładowego spółki Grafika Sp. z o.o. wyniosła 8 385 tys. zł nie dochował należytej staranności i działał wbrew interesom Skarbu Państwa. Nie wzięto pod uwagę faktu, że do spółki córki przenoszony jest majątek stanowiący znaczną część majątku RZG SA, a SP utraci jakąkolwiek kontrolę nad tym majątkiem. Obaw DNW II nie wzbudził fakt, że wartość z wyceny jest niewiele wyższa od wartości bilansowej nieruchomości, chociaż zazwyczaj wartość rynkowa nieruchomości, a w szczególności gruntów, znacznie przewyższa ich wartość bilansową. Nie wzbudził obaw również fakt, że wartość z wyceny była niższa od wartości wydatków poniesionych na modernizację i rozbudowę obiektów i prawie czterokrotnie niższa od wcześniej prognozowanej przez Zarząd RZG SA wartości tych obiektów po zakończeniu inwestycji, chociaż DNW II posiadał wiedzę, że wcześniej planowane nakłady zostały poniesione, a obiekty oddane do użytkowania. Z ustaleń kontroli NIK w RZG SA wynika, że wycena wartości nieruchomości sporządzona została nierzetelnie, a przyjęte do ustalenia wartości transakcje były nieporównywalne (większość z nich dotyczyła niewielkich miejscowości pld-wsch. Polski: Leska, Gorlic, Janowa Lubelskiego, Łańcuta), co spowodowało istotne zaniżenie wartości. Wycena sporządzona została przez osobę nieuprawnioną, gdyż jej autor nie miał uprawnień rzeczoznawcy majątkowego, a ponadto, jak wynika z protokołu jego przesłuchania, nie znał nawet lokalizacji wycenianej nieruchomości. Konsekwencją utraty możliwości nadzoru MSP nad majątkiem wniesionym przez RZG SA do spółki córki były dalsze działania Zarządu RZG SA służące wyłącznie interesom ich większościowego akcjonariusza Ryszarda Podkulskiego, ze szkodą i przy braku reakcji MSP. Zgoda RZG SA na zbycie udziałów Grafiki Sp. z o.o. Ryszardowi Podkulskiemu, a następnie zgoda na wniesienie przez niego aportu rzeczowego w postaci studia CtP¹² w zamian za udziały o wartości 7 020 tys. zł¹³, a następnie podział spółki Grafika Sp. z o.o. doprowadził do sytuacji, w której RZG SA dokonały niejako zamiany nieruchomości na używane studio CtP. NIK zwraca uwagę, że katalogowa wartość nowych urządzeń, sprzętu i oprogramowania studia CtP wynosiła ok. 1 250 tys. zł i była niższa o 50 tys. zł od rocznych wpływów z czynszu płaconego wcześniej przez Ryszarda Podkulskiego za wynajem nieruchomości. RZG SA utraciły więc prawo własności nieruchomości oraz coroczne wpływy z czynszu (1 300 tys. zł), podczas gdy z tytułu posiadania udziałów w RZG Sp. z o.o. (do którego po podziale Grafiki Sp. z o.o. wniesiono studio CtP) uzyskała dotychczas w okresie czterech lat łącznie zaledwie 302,6 tys. zł. Wynik finansowy RZG Sp. z o.o. corocznie gwałtow-

¹² Computer to Plate - system cyfrowego naświetlania drukarskich płyt offsetowych. Studio to należy obecnie do odrębnego od RZG SA podmiotu – RZG Sp. z o.o., powiązanego kapitałowo – 100 % udziałów objęły RZG SA.

¹³ Wartość rynkowa jedyne go składnika majątku trwałego będącego w okresie rozruchu studia CtP wynosiła 1 119 tys. zł, podczas gdy pozostała kwota 5 901 tys. zł stanowiła dodatnią wartość firmy – goodwill.

nie spadał, a w I półroczu 2009 r. RZG Sp. z o.o. osiągnęły stratę netto w kwocie 61,9 tys. zł. Dyrektor DNW II Elżbieta Niebisz zeznała, że spraw tych nie pamięta.

Jako zaniechanie działań nadzorczych należy uznać również brak reakcji departamentów nadzoru MSP na niedokonanie przez Prezesa Zarządu RZG SA Marcina Biedronia opłacenia podwyższenia kapitału zakładowego w kwocie 1 026,6 tys. zł. Minister SP zaskarżył wprawdzie w grudniu 2006 r. uchwałę WZ RZG SA o podwyższeniu kapitału zakładowego i objęciu akcji nowej emisji przez Prezesa Zarządu RZG SA, co spowodowało, po zarejestrowaniu podwyższenia kapitału w Krajowym Rejestrze Sądowym (dalej: KRS), spadek udziału SP w kapitale zakładowym RZG SA z 19,77% do 18,83%, nie podjął jednak, po odrzuceniu jego powództwa, jakichkolwiek działań wobec nieopłacenia podwyższenia kapitału. NIK zwraca uwagę, że podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane w KRS w dniu 3 stycznia 2007 r., a warunkiem tej rejestracji, na podstawie art. 309 § 3. *ksh*, musiało być opłacenie co najmniej jednej czwartej kwoty podwyższenia. Na nieopłacenie podwyższenia kapitału wskazywali biegli rewidenci w swoich raportach z badania sprawozdań finansowych RZG SA za 2007 i 2008 rok, jednak nie spowodowało to podjęcia właściwych działań MSP. NIK nie może zgodzić się z argumentami Ministra Skarbu Państwa tłumaczącego brak działań urzędników MSP faktem, że rejestracja podwyższonego kapitału zakładowego jest wyłączną kompetencją niezawisłego sądu, natomiast uprawnienie do złożenia wniosku należy wyłącznie do uprawnień Zarządu, a Minister SP nie dysponuje prawnym mechanizmem, za pomocą, którego, może zobowiązać Zarząd RZG SA do wykonania obowiązku, jaki zawarty jest w przepisie art. 330 § 5 *ksh*. W ocenie NIK, obowiązkiem MSP było powiadomienie odpowiednich organów (prokuratury) w związku z działaniem na szkodę spółki Zarządu RZG SA. Ponadto, istniały przesłanki, że sąd rejestrowy dokonujący rejestracji mógł zostać wprowadzony w błąd, wobec czego to SP, którego interes jako akcjonariusza został naruszony, powinien podjąć działania celem wyjaśnienia sprawy.

Jako kolejny przykład bierności MSP wobec podległych mu podmiotów sektora poligrafii NIK wskazuje nadzór nad Zakładami Graficznymi „Dom Słowa Polskiego” w okresie, w którym podmiot ten funkcjonował w formie prawnej przedsiębiorstwa państwowego (dalej: Zakłady), tj. do dnia 1 sierpnia 2007 r. Pomimo nałożonego na wydział nadzoru obowiązku monitorowania sytuacji ekonomiczno-finansowej Zakładów, nie przekazywał on do kierownictwa departamentu sygnałów o konieczności podjęcia pilnych działań naprawczych. Ze sprawozdań finansowych za lata 2001-2007 wynika, że Zakłady notowały corocznie stratę na sprzedaży. Funkcjonowanie Zakładów prowadzących trwale nierentowną produkcję poligraficzną było możliwe wyłącznie dzięki stopniowemu zbywaniu majątku nieprodukcyjnego,

w jaki zostały wyposażone przez organ założycielski. Zakłady zbyły (za zgodą MSP) od 2003 r. nieruchomości, w tym prawa użytkowania wieczystego 24 825 m² gruntów, za łączną kwotę 73 419 tys. zł. Ponadto, Zakłady otrzymały w 2004 r. pomoc publiczną w formie umorzenia zobowiązań publiczno-prawnych w wysokości 66 451,6 tys. zł. Pomimo tego, niegospodarne oraz niezgodne z prawem działania Dyrektora Zakładów oraz zaniechanie niezbędnych działań restrukturyzacyjnych doprowadziły Zakłady do stanu zagrożenia jego dalszego istnienia, przy zupełnej bierności nadzorującego ten podmiot MSP. Minister SP jako organ założycielski przedsiębiorstwa nie dokonywał kontroli i ocen działalności przedsiębiorstwa oraz ocen pracy jego Dyrektora. O przeprowadzaniu takiej kontroli stanowi przepis art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwie państwowym¹⁴ (dalej: *uopp*). Pomimo stale pogarszających się wyników Zakładów i generowania wysokich strat, Minister SP nie podejmował działań zmierzających do odwołania Dyrektora przedsiębiorstwa lub wszczęcia (w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych) postępowania naprawczego, poprzez ustanowienie nad przedsiębiorstwem zarządu komisarycznego (zgodnie z art. 65 ust. 1 *uopp*). Były Minister SP Wiesław Kaczmarek oświadczył m.in.: *Zakłady Graficzne Dom Słowa Polskiego nie były przedsiębiorstwem o znaczeniu szczególnym dla gospodarki narodowej i podlegały tym samym zasadom nadzoru jak inne przedsiębiorstwa państwowe, tzn. nadzór właścicielski nad nimi sprawowała właściwa komórka organizacyjna resortu SP. Bez odpowiedniej informacji i wniosku danej komórki organizacyjnej Ministerstwa, urzędujący Minister nie podejmuje samoistnie decyzji w stosunku do przedsiębiorstw. Trudno jest zlecić kontrolę jak nie dysponuje się odpowiednią wiedzą w zakresie dotyczącym kontroli.*

Działania nadzorcze zintensyfikowano dopiero po dokonaniu komercjalizacji, były one jednak zdecydowanie spóźnione i mało skuteczne. Spółkę uratować mogły tylko radykalne działania naprawcze, tymczasem zaniechanie w 2008 r. i I poł. 2009 r. niezbędnych działań restrukturyzacyjnych w zakresie zatrudnienia doprowadziło do kolejnych strat, pomimo czerpania istotnych przychodów z tytułu wynajmowania zbędnych pomieszczeń i powierzchni. Wartość kapitałów własnych ZG DSP SA wg stanu na dzień 30 czerwca 2009 r. była ujemna i wynosiła (-)8 120,2 tys. zł, a zobowiązania publiczno-prawne urosły do kwoty 20 308 tys. zł. Kontynuowanie wysoce nierentownej produkcji poligraficznej doprowadziło do sytuacji, w której tylko zbycie kolejnej nieruchomości w celu spłaty narastających długów może uchronić spółkę przed grożącą jej upadłością. Przygotowany przez Zarząd ZG DSP SA w I poł. 2009 r. *Program Naprawczy*, w ocenie NIK, nie daje gwarancji na trwałą poprawę

¹⁴ Dz.U. z 2002 r. Nr 112, poz. 981 ze zm.

sytuacji finansowej spółki i opracowany został wyłącznie dla uzasadnienia funkcjonowania ZG DSP SA do planowanej przez Ministra SP na 2010 r. prywatyzacji.

2.2. Jako działanie nierzetelne NIK ocenia niewywiązywanie się departamentów MSP nadzorujących podmioty poligraficzne z nałożonych w *Zasadach nadzoru* obowiązków organizowania cyklicznych branżowych spotkań z członkami zarządów spółek oraz reprezentantami SP w radach nadzorczych celem przedstawienia głównych założeń polityki właścicielskiej oraz opracowywania i przedstawiania Kierownictwu MSP kwartalnych syntetycznych zbiorczych informacji o sytuacji w nadzorowanych podmiotach sektora poligrafii. Podsekretarz Stanu w MSP Krzysztof Hubert Łaszkiwicz wyjaśnił: *z uwagi na fakt, że procesy przekształceń własnościowych (m.in. prywatyzacja) spowodowały pozostawienie w nadzorze SP nielicznych podmiotów z sektora poligrafii, oraz że dane GUS publikowane są ze znacznym opóźnieniem, sporządzanie bieżących analiz (co kwartał) sytuacji tych spółek jest praktycznie niemożliwe*. NIK zwraca uwagę, że MSP nie opracowywało ani bieżących analiz sektora poligrafii ani analiz historycznych, w oparciu o dane GUS – np. nie porównywano danych dotyczących wyników ekonomicznych nadzorowanych spółek, w tym wydajności pracy w odniesieniu do całego sektora poligrafii. Wynikiem takich analiz powinno być stwierdzenie, że nadzorowane przez MSP podmioty nie radzą sobie na konkurencyjnym rynku, ich wyniki ekonomiczne (w większości przypadków) są znacznie poniżej średniej krajowej, a wydajność pracy często kilkakrotnie niższa. W oparciu o taką analizę możliwe byłoby zdiagnozowanie wspólnych dla większości nadzorowanych podmiotów przyczyn ich niskiej konkurencyjności – przerostu zatrudnienia i niepodejmowania w tym zakresie zdecydowanych działań restrukturyzacyjnych, jak również braku restrukturyzacji majątkowej. NIK zwraca uwagę, że większość państwowych drukarni mieściła się najczęściej w centrach dużych miast. Nieruchomości do nich należące, wraz z szybkim postępem technicznym, okazywały się za duże na ich potrzeby, a produkcja uciążliwa dla otoczenia. Wzrastający podatek od nieruchomości zwiększał koszty produkcji. Wartość rynkowa gruntów, na których zlokalizowane były drukarnie istotnie wzrastała, korzyści z tego tytułu odnosili jednak prywatni inwestorzy po przeprowadzonej prywatyzacji. Decyzje o zmianie siedziby spółki i wyprowadzeniu produkcji poza centra miast podjęły m.in. sprywatyzowane podmioty w Bydgoszczy, Rzeszowie i Krakowie, nie dokonała natomiast tego jak dotychczas żadna spółka z większościowym udziałem SP.

W ocenie NIK, cykliczne branżowe spotkania z członkami zarządów spółek poligraficznych oraz reprezentantami SP w ich radach nadzorczych powinny być miejscem przygotowywania i przedstawiania założeń polityki właścicielskiej SP wobec podmiotów tego sekto-

ra. Skoro długookresowym celem wobec tych podmiotów jest ich prywatyzacja, nadzór MSP powinien służyć jak najlepiej do niej przygotowaniu. Bierna postawa MSP – brak analiz sektorowych, niezgłaszanie uwag do przedstawianych przez spółki sektora planów długookresowych (w okresie objętym kontrolą tylko w jednym przypadku zgłoszono uwagi – do *Programu naprawczego Zakładów Graficznych Dom Słowa Polskiego SA na lata 2009-2010*) skutkowałą brakiem właściwych działań właścicielskich. Departamenty nadzoru MSP analizowały sytuację poszczególnych spółek nie dokonując porównań do innych spółek oraz całego sektora. Nie wnoszono np. uwag do działalności i planów rozwojowych Białostockich Zakładów Graficznych SA (dalej: BZG SA), chociaż działający na podobnym rynku podmiot, zbudowany w tym samym okresie i wyposażony według w zasadzie identycznych planów – OZG SA generował corocznie prawie dwukrotnie wyższe przychody ze sprzedaży i zdecydowanie lepsze wyniki finansowe. Analiza tej lepiej prosperującej spółki na tle całego sektora wskazałaby, że nawet w niej poziom generowanych zysków jest obecnie zbyt niski w stosunku do wartości zaangażowanego majątku, co w ocenie NIK, wobec kryzysu jaki dotknął również sektor poligrafii, zadecydowało o niepowodzeniu ostatniej próby prywatyzacji OZG SA.

3. Ministrowie SP nie realizowali planów prywatyzacji spółek sektora poligrafii, a procesy prywatyzacyjne były prowadzone nierzetelnie i przewlekłe. W ocenie NIK, przewidziane do sprywatyzowania spółki nie były i nie są (poza OZG SA) do niej przygotowane.

Program prywatyzacji majątku Skarbu Państwa do roku 2006 (dalej: *Program*) z listopada 2003 r. zakładał kontynuowanie bądź uruchamianie procesów prywatyzacyjnych czterech spółek poligraficznych: OZG SA, BZG SA, DN SA i Drukarni Poznańskiej Sp. z o.o. (dalej: DP Sp. z o.o.). Także w stosunku do pozostałych podmiotów sektora *Program* zakładał uruchomienie procedury prywatyzacyjnej polegającej na poszukiwaniu indywidualnych inwestorów. *Plan prywatyzacji na lata 2008–2011*¹⁵ przewidywał sprywatyzowanie wszystkich spółek sektora. Mimo podjęcia w okresie objętym kontrolą decyzji o prywatyzacji, dotyczących sześciu podmiotów, Minister SP zrealizował tylko jedną transakcję (DN SA), uzyskując przychody w wysokości 4 484 tys. zł. Minister SP nie zrealizował również przewidzianych w kolejnych programach sprzedaży pakietów akcji/udziałów, jakie SP zachował w spółkach wcześniej sprywatyzowanych – DP Sp. z o.o., RZG SA i Zakładach Graficznych im. KEN w Brzozie k. Bydgoszczy. Koszty poniesione przez MSP w związku z prywatyzacją podmiotów sektora poligrafii wyniosły łącznie 651,4 tys. zł.

¹⁵ Przyjęty Uchwałą Nr 83/2008 Rady Ministrów z dnia 22 kwietnia 2008 r.

3.1. Jedyny sfinalizowany w okresie objętym kontrolą proces prywatyzacji spółki poligraficznej – Drukarni Narodowej SA – toczył się przewlekłe, nie został poprzedzony właściwymi działaniami restrukturyzacyjnymi, a uzyskane wpływy ze zbycia 85% akcji spółki (4 484 tys. zł) były ponad sześćoipółkrotnie niższe od wartości rynkowej nieruchomości należących do prywatyzowanej spółki (wg stanu na okres półtora roku po prywatyzacji). Jak wynika z wyceny wartości tych nieruchomości według stanu na koniec grudnia 2006 r.¹⁶ (zleconej przez Ministra SP w 2008 r.), przy założeniu zmiany sposobu użytkowania ich wartość rynkowa wynosiła 29 750 tys. zł. Z wycen sporządzonych przed prywatyzacją, będących podstawą do rokowań z potencjalnymi inwestorami wynikało, że wartość nieruchomości oszacowana przy założeniu wykorzystania jej na działalność produkcyjną na dzień 1 sierpnia 2001 r. wynosiła 4 050 tys. zł, a wg stanu na dzień 6 listopada 2003 r. 5 160,9 tys. zł.

W ocenie NIK, sporządzone przez doradcę prywatyzacyjnego i przyjęte przez MSP analizy przedprywatyzacyjne były niespójne. Nieruchomości spółki położone były w bezpośrednim sąsiedztwie Rynku Głównego w Krakowie, a doradca prywatyzacyjny twierdził, że ograniczenia administracyjne (plan zagospodarowania przestrzennego) uniemożliwiały rozwój DN SA w centrum Krakowa oraz wskazywał na potrzebę zmiany miejsca prowadzenia działalności spółki. Tymczasem operaty szacunkowe będące podstawą ustalenia wartości rynkowej prywatyzowanego podmiotu sporządzone zostały przy założeniu kontynuowania w nieruchomościach należących do DN SA dotychczasowej działalności. Założenie alternatywnego sposobu wykorzystania nieruchomości – na cele deweloperskie – mogło mieć znaczący wpływ na ustalenie wartości rynkowej spółki, a także wskazać spółce optymalną drogę jej dalszego rozwoju – przeniesienie produkcji poza centrum Krakowa i zbycie posiadanych nieruchomości oraz sfinansowanie z uzyskanych środków niezbędnych nakładów inwestycyjnych i działań restrukturyzacyjnych. Działania takie podjął dopiero prywatny inwestor, chociaż ich realizacja przed prywatyzacją pozwoliłaby, w ocenie NIK, na znaczne zwiększenie wpływów SP z tytułu zbycia akcji DN SA.

NIK zwraca uwagę, że wyłoniony w 2005 r. nabywca akcji DN SA¹⁷ nie był inwestorem branżowym, prowadził bowiem działalność deweloperską. Postanowienia zawartej umowy prywatyzacyjnej¹⁸ w żaden sposób nie ograniczały nabywcy możliwości zbycia nieruchomości spółki – zgodnie z art. 6 § 4 ww. umowy, w okresie 5 lat od dnia podpisania nie

¹⁶ W dniu 28 grudnia 2006 r. sprywatyzowana spółka, po przeniesieniu produkcji do wynajętych pomieszczeń, dokonała zbycia nieruchomości podmiotowi powiązanemu z inwestorem za kwotę 12 500 tys. zł.

¹⁷ MK Projekt Sp. z o.o.

¹⁸ Umowa z dnia 16 czerwca 2005 r. zawarta pomiędzy Skarbem Państwa a MK Projekt Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie.

mogło nastąpić zbycie lub inne rozporządzenie składnikami majątku spółki, których łączna wartość księgowa przekroczyłaby w powyższym okresie 40% ogólnej wartości księgowej aktywów spółki na dzień 31 grudnia 2003 r. (3 561,6 tys. zł); wartość księgowa nieruchomości spółki wynosiła na ten dzień 521,8 tys. zł, co stanowiło 14,6% wartości księgowej aktywów. MSP zbywając akcje DN SA przyzwalając więc na zbycie nieruchomości należących do spółki i przeznaczenie ich na cele deweloperskie, chociaż nie posiadało rzetelnej wiedzy na temat ich wartości rynkowej.

NIK uznaje za celowe działania Ministra Skarbu Państwa związane z wprowadzeniem od 2008 r. do umów z doradcami prywatyzacyjnymi, którym zleca się wykonanie wyceny wartości prywatyzowanych podmiotów, zapisów o konieczności uwzględnienia przez wykonawcę przy wycenie nieruchomości ewentualnej zmiany przeznaczenia jej pod działalność inwestycyjną, usługową lub budowlaną, która może mieć znaczący wpływ na zmianę wartości nieruchomości.

3.2. Procesy prywatyzacji Białostockich Zakładów Graficznych SA, Olsztyńskich Zakładów Graficznych SA i Poznańskich Zakładów Graficznych SA (dalej: PZG SA) prowadzone były przez kolejnych ministrów SP w sposób nierzetelny. Mimo ujęcia powyższych podmiotów w kolejnych programach rządowych, do dnia zakończenia kontroli nie sprywatyzowano żadnego. Procesy te toczyły się opieszale, niektóre z nich były wstrzymywane bez uzasadnionych powodów.

Pierwsza próba sprzedaży akcji OZG SA została podjęta w 1998 r. Pomimo wyboru inwestora strategicznego, Minister SP w dniu 17 września 2001 r. podjął decyzję o zakończeniu procedury sprzedaży akcji w trybie zaproszenia do rokowań bez rozstrzygnięcia, ze względu na brak możliwości uzgodnienia przez strony zapisów pakietu socjalnego. W 2001 r. podjęto próbę sprzedaży akcji BZG SA i PZG SA. Pomimo wyrażenia zgody przez Ministra SP na rozpoczęcie procesu sprzedaży akcji powyższych podmiotów w trybie publicznego zaproszenia do rokowań, po akceptacji wniosku proces został wstrzymany. Do września 2006 r. nie podjęto żadnych działań związanych ze sprzedażą akcji BZG SA i OZG SA, mimo że zgodnie z *Programem* powyższe podmioty miały zostać sprywatyzowane do końca 2006 r.

Decyzje o ponownym procesie prywatyzacji wszystkich trzech podmiotów podjęto dopiero w dniu 17 października 2006 r. Procesy te zakończyły się niepowodzeniem. W dniu 22 lipca 2008 r. proces prywatyzacji PZG SA został wstrzymany ze względu na toczące się postępowanie administracyjne wszczęte z wniosku Drukarni i Księgarni Św. Wojciecha Spółka z o.o. w Poznaniu w przedmiocie stwierdzenia nieważności decyzji nacjonalizacyjnych. W dniu 18 września 2008 r. Minister SP wstrzymał proces prywatyzacji BZG SA. Złożone

oferty cenowe znacznie odbiegały od oczekiwań SP w zakresie proponowanych warunków transakcji. W dniu 19 lutego 2009 r. Minister SP podjął decyzję o odstąpieniu od negocjacji w sprawie zbycia akcji OZG SA z uwagi na niesatysfakcjonujące warunki cenowe zaproponowane przez potencjalnych inwestorów. W ocenie NIK, w przypadku OZG SA przyczyną niepowodzenia procesu prywatyzacji mógł być kryzys, jaki dotknął cały sektor poligraficzny. W ocenie NIK, BZG SA i PZG SA nie zostały właściwie przygotowane do prywatyzacji, a znalezienie inwestora wymaga przeprowadzenia w tych spółkach działań restrukturyzacyjnych.

3.3. W kontrolowanym okresie Minister SP nie zrealizował, przewidzianej programach prywatyzacji na kolejne lata, sprzedaży pakietów akcji/udziałów, jakie SP zachował w spółkach wcześniej sprywatyzowanych. Z czterech takich spółek, w ocenie NIK, tylko w przypadku jednej (DN SA) istnieją obecnie realne szanse na zbycie posiadanego przez SP pakietu mniejszościowego. Warunki nabycia przez inwestora pakietu nieobjętego przez uprawnionych pracowników (0,616% kapitału akcyjnego), w tym również cena nabycia, określone zostały w umowie prywatyzacyjnej. SP wstrzymał się jednak z ich sprzedażą, w związku z powództwem o działanie na szkodę spółki osób zarządzających spółką przy zbyciu w grudniu 2006 r. nieruchomości podmiotowi powiązanemu z inwestorem za kwotę 12 500 tys. zł, podczas gdy wartość rynkowa nieruchomości wynosiła, wg wyceny zleconej przez MSP, 29 750 tys. zł.

NIK negatywnie ocenia działania prywatyzacyjne wobec Drukarni Poznańskiej Sp. z o.o. W maju 2005 r. MSP wydatkowało 18,3 tys. zł na analizy przedprywatyzacyjne, zamówione w związku z zamiarem zbycia należącego do SP pakietu 39,024% udziałów spółki. Po odbiorze dzieł nie prowadzono jednak, jak wynika z okazanej do kontroli dokumentacji, dalszych działań prywatyzacyjnych. Były Podsekretarz Stanu w MSP Dariusz Witkowski, odpowiedzialny w omawianym okresie za prywatyzację podmiotów poligraficznych, jak również inni urzędnicy MSP nie przypominali sobie przyczyn zaniechania zbycia udziałów DP Sp. z o.o. Kolejna próba zbycia pakietu udziałów spółki została podjęta w 2008 r. W ocenie NIK, wydatkowanie przez MSP środków w kwocie 27,6 tys. zł za sporządzenie analiz przedprywatyzacyjnych spółki powinno zostać poprzedzone gruntowną analizą jej sytuacji ekonomiczno-finansowej, w szczególności wobec wieloletniego nieuregulowania przez DP Sp. z o.o. na rzecz SP należności z tytułu czynszu dzierżawnego. Sytuacja ta była na tyle niekorzystna, że znalezienie inwestora było, w ocenie NIK, nierealne. Także zapisy statutu spółki dotyczące konieczności uzyskania zgody RN albo ZW na zbycie udziałów uzasadniały wcześniejsze wystąpienie o wstępną zgodę, przed wydatkowaniem kolejnych środków na analizy.

Próby zbycia pakietu 18,832% akcji RZG SA zakończyły się niepowodzeniem, czego przyczyną było, w ocenie NIK, wyprowadzenie ze spółki majątku przez inwestora większościowego i powiązane z nim osoby zarządzające spółką (o czym szerzej napisano w pkt. 2.1.). Nieposiadająca własnych nieruchomości spółka z wyeksploatowanymi maszynami i urządzeniami nie jest interesująca dla potencjalnych inwestorów zewnętrznych, a inwestor większościowy, wobec wielkości posiadanego pakietu, nie jest zainteresowany nabyciem akcji SP, po oferowanej przez SP cenie (oferta złożona przez inwestora w 2008 r. była pięciokrotnie niższa od ceny wywoławczej w aukcji ogłoszonej przez Ministra SP w grudniu 2009 r.). W ocenie NIK, zbycie przez SP akcji RZG SA powinno zostać poprzedzone podjęciem właściwych działań wobec osób zarządzających spółką w celu naprawienia wyrządzonej jej szkody.

Zbycie pakietu 3,731% akcji Zakładów Graficznych im. KEN SA w Brzozie okazało się niemożliwe wobec ogłoszenia przez sąd w 2007 r. upadłości spółki. Wcześniejsza oferta nabycia akcji złożona w październiku 2005 r. przez jednego z akcjonariuszy została odrzucona przez SP, ze względu na wątpliwości co do wiarygodności inwestora. W ocenie MSP, istniało ryzyko, że przejęcie pełnej kontroli nad spółką poprzez zakup akcji SP może prowadzić do działania na jej szkodę, poprzez możliwość sprzedaży aktywów poza kontrolą SP.

3.4. W ocenie NIK, przed podjęciem w grudniu 2008 r. decyzji o rozpoczęciu procesu prywatyzacji i zleceniu analiz przedprywatyzacyjnych, Minister SP powinien rozważyć decyzję o wygaszeniu działalności poligraficznej oraz likwidacji ZG DSP SA. Tymczasem, biorąc pod uwagę przyjęty dla spółki planowany termin zakończenia prywatyzacji – do końca 2009 r. (termin ten został przesunięty na 2010 r.), nadzorujący spółkę Departament Nadzoru Właścicielskiego i Prywatyzacji V (DNWiP V) stał na stanowisku, że kontynuacja działalności spółki w 2009 r., *przy uwzględnieniu efektów działań naprawczych, przyniesie akcjonariuszowi wyższe korzyści ekonomiczne*. Jak opisano w pkt. 2.1., spółka generuje bardzo wysokie straty, a produkcja poligraficzna jest trwale nierentowna. W procesie prywatyzacji niezwykle istotna jest lokalizacja spółki – w centrum Warszawy. Najbardziej prawdopodobnym nabywcą akcji ZG DSP SA, ze względu na wartość rynkową posiadanego przez spółkę prawa użytkowania wieczystego 40 407 m² gruntów, będzie inwestor z branży deweloperskiej, który zapewne dokona likwidacji nierentownej działalności poligraficznej, a koszty takiej likwidacji skalkuluje przy złożeniu wiążącej oferty zakupu akcji. NIK zwraca uwagę, że przygotowany przez Zarząd ZG DSP SA w I poł. 2009 r. *Program Naprawczy* nie daje gwarancji na trwałą poprawę sytuacji finansowej spółki, nie zakłada w okresie do planowanej prywatyzacji uzyskania przez spółkę rentowności ani wygaszenia nierentownych rodzajów działalności poligraficznej. Wzrost przychodów planowany jest głównie w oparciu o wzrost przychodów

z wynajmu nieruchomości i świadczenia usług parkingowych. W ocenie NIK, wcześniejsza likwidacja, przeprowadzona przez SP, pozwoliłaby uniknąć generowania wielomilionowych strat związanych z prowadzeniem nierentownej działalności poligraficznej do czasu zakończenia przedłużającego się procesu prywatyzacji, a ponadto niejako uczynić klarowniejszym proces zbywania majątku. Korzystniejsze może być zbycie nieruchomości niż nierentownej spółki prowadzącej w tej nieruchomości działalność gospodarczą. SP jako właściciel akcji, podejmując decyzję o dalszych krokach wobec spółki powinien także wziąć pod uwagę fakt, że prywatyzacja wiąże się z przeznaczeniem do 15% akcji uprawnionym pracownikom. W przypadku ZG DSP SA wartość akcji pracowniczych wynosiłaby kwotę rzędu kilkudziesięciu milionów złotych. Biorąc pod uwagę ustalenia kontroli dotyczące działalności Zakładów jako przedsiębiorstwa państwowego, w szczególności wartość majątku jaki został zbyty w celu pokrycia generowanych strat, uzyskane przez pracowników akcje byłyby niejako premią nie z tytułu pomnażania majątku, a wyłącznie korzystnej lokalizacji swojego zakładu pracy.

4. Biorąc pod uwagę powyższe oceny i uwagi, na podstawie art. 60 ust. 2 *ustawy o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli przedstawia następujące wnioski:

- 1.** Podjęcie działań w celu wzmocnienia współpracy pomiędzy komórkami organizacyjnymi MSP sprawującymi nadzór nad spółkami sektora poligrafii a organami nadzorowanymi spółek, w szczególności osobami reprezentującymi w nich Skarb Państwa oraz dokumentowania takiej współpracy.
- 2.** Spowodowanie przeprowadzenia pogłębionej analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej spółek sektora poligrafii przez nadzorujące je wydziały nadzoru, a także opracowywania syntetycznych kwartalnych informacji dotyczących sytuacji w nadzorowanych podmiotach, a po opublikowaniu danych GUS, analizy wyników tych spółek na tle całego sektora poligrafii.
- 3.** Rozważenie celowości wystąpienia do Rady Ministrów o usunięcie z listy podmiotów przeznaczonych do prywatyzacji do 2011 r. spółek, w których konieczne jest przeprowadzenie działań restrukturyzacyjnych i spowodowanie podjęcia właściwych działań w tym kierunku.
- 4.** Rozważenie celowości likwidacji Zakładów Graficznych „Dom Słowa Polskiego” SA.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, zwraca się do Pana Ministra o przekazanie, w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania ocen, uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub o przyczynach niepodjęcia tych działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 i 2 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków, zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się – stosownie do art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK* – od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie powyższych zastrzeżeń.

Warszawa, 29 stycznia 2009 r.

(-) Stanisław Jarosz
Wiceprezes NIK